

Ο ΓΙΟΓ ΖΑΝΙΝΑ
Ο ΕΞ ΑΓΑΡΗΝΩΝ

ΟΣΙΟΥ ΔΑΝΙΗΛ ΤΟΥ ΕΞ ΑΓΑΡΗΝΩΝ ΟΠΤΑΣΙΑ

. . . Ἐπιπλέον μοῦ διώρισε νά κάνω νηστεῖες μεγάλες, ἀγρυπνίες, ἀγῶνες πολλούς καί διπλάσιες προσευχές, ὥστε ν' ἀξιωθῶ τοῦ ποθουμένου.

Πέρασαν ἔτσι δεκαεπτὰ ἡμέρες. Στίς 18 Νοεμβρίου¹⁰ τοῦ σωτηρίου ἔτους 1764 πῆγα στήν ἀγορά, ἀγόρασα δύο κεριά κι ἐπέστρεψα στήν κατοικία μου. Ἀγωνίστηκα τήν νύκτα ἐκείνη προσευχόμενος ἐκτενέστερα, μέχρι τήν ἐνάτη ὥρα τῆς νυκτός¹¹ μετά δακρύων, ὅποτε ἀπό τήν κούραση ἀποκοιμήθηκα.

Βλέπω λοιπόν τότε κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ ἕναν ἀστραπόμορφο νέο, πού μέ ρώτησε:

- Τί ἔχεις Δανιήλ καί λυπᾶσαι; Θά ἔπρεπε μάλιστα νά χαίρεσαι.

- Ποιός εἶσαι σύ, πού μοῦ λές νά χαίρομαι; τόν ρώτησα κι ἐγώ μέ τήν σειρά μου.

- Δέν μέ γνωρίζεις, ὦ φίλε, ποιός εἶμαι; μέ ξαναρώτησε ὁ νέος.

- Ὅχι, δέν σέ γνωρίζω.

- Δέν εἶμαι ὁ Ἀναστάσιος, πού ὁ πατέρας σου μέ ἔστειλε διά τοῦ μαρτυρίου στήν βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἔστω καί χωρίς νά θέλει;

- Καί πῶς, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, καταδέχθηκες νά ἔρθεις σέ μένα τόν ταλαίπωρο καί ἁμαρτωλό; Ρώτησα ἐγώ τόν μάρτυρα γεμάτος χαρά.

- Πίστεψέ με, μοῦ ἀπάντησε, ὅτι ἀπό τήν ὥρα πού ἀναχώρησες ἀπό τό πατρικό σου σπίτι, δέν παρέλειψα οὔτε ἀμέλησα νά εὐχομαι στόν Θεό γιά σένα. Χαῖρε λοι-

¹⁰ Κατά τά χειρόγραφα τῆς Κοζάνης καί τῆς Ἁγίας Ἐφνης ἡ ἡμερομηνία τῆς ὀπτασίας εἶναι ἡ 18η Νοεμβρίου 1764, ἐνῶ κατά τό χειρόγραφο τῆς Μονῆς Διονυσίου ἡ ὀπτασία ἔλαβε χώρα τήν 13η Νοεμβρίου 1764.

¹¹ Δηλαδή περίπου ὡς τίς 3 τά μεσάνυχτα.

πόν και εύφραίνου, γιατί σήμερα θ' άξιωθεΐς νά δεΐς με-
γάλα μυστήρια.

Μέ πήρε τότε από τό δεξί χέρι λέγοντας:

- "Ελα μαζί μου...

Περπατήσαμε πολύ δρόμο, ώσπου φτάσαμε σ' ένα μου-
σουλμανικό τέμενος.

- Βλέπεις αυτό τό τζαμί; Αυτός ήταν κάποτε ό ναός
των Άγίων Πάντων, μου είπε.

"Όταν πλησιάσαμε πιό κοντά, βγήκε ένας άνθρωπος
από τήν θύρα του ναού και μās είπε:

- 'Ελάτε γρήγορα, γιατί σās περιμένουν.

Μπαίνοντας μέσα είδαμε πλήθος ανθρώπων, νέους και
γέρους, κι έγώ ρώτησα τόν 'Αναστάσιο:

- Ποιοί είναι αυτοί;

- Οί "Άγιοι Πάντες, μου άποκρίθηκε.

"Ενας από τούς άγίους μέ ρώτησε:

- "Ηρθες, Δανιήλ;

- "Ηρθα ό άμαρτωλός, του άπάντησα.

Τότε άρχισαν νά βγαίνουν δυό δυό άκολουθήσαμε κι
έμεΐς. Σέ λίγο φτάσαμε σ' ένα άλλο τζαμί.

- Αυτός ήταν ναός των δώδεκα 'Αποστόλων¹², μέ πλη-
ροφόρησε πάλι ό 'Αναστάσιος.

12 'Ο μεγαλοπρεπής και θαυμαστός ναός των άγίων 'Αποστόλων,
πού υπερείχε άπ' όλες τίς έκκλησίες τής Κωνσταντινουπόλεως, εκτός
τής άγίας Σοφίας, κτίστηκε κατ' άρχήν από τόν Μέγα Κωνσταντίνο
και ανακαινίστηκε εκ βάθρων από τόν 'Ιουστινιανό. Κατεδαφίστηκε
τό 1461, 1462 από τούς βαρβάρους κατακτητάς Τούρκους, πού έχτι-
σαν στήν θέση του μεγάλο τζαμί, τό όποιο όνομάζεται σήμερα Φατίχ.
'Εκτός του αρχιτεκτονικού του μεγαλείου ό ναός των άγίων 'Αποστό-
λων χρωστούσε τήν αίγλη του στον μεγάλο αριθμό ιερών λειψάνων,
πού ήταν αποθησαυρισμένα σ' αυτόν, όπως οί Κάρες των άγίων 'Απο-
στόλων 'Ανδρέου, 'Ιακώβου του 'Αδελφοθέου, Λουκά και Τιμοθέου, τά
λείψανα των αρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου του Θεο-
λόγου και 'Ιωάννου του Χρυσοστόμου και πολλών άλλων άγίων και
μαρτύρων. Μέχρι τόν 11ο αΐώνα οί περισσότεροι αυτοκράτορες θά-
φτηκαν εκεί, καθώς και πολλοί πατριάρχες και άλλοι άρχιερείς.

Ἐκείνη τήν στιγμή εἶδαμε νά βγαίνουν ἀπό τήν κεντρική πύλη δύο ἱεροπρεπεῖς διάκονοι, πού κρατοῦσαν ἀναμμένες λαμπάδες, καί ἄλλοι δύο μέ θυμιατά, πού στάθηκαν ἐκατέρωθεν τῆς πύλης καί θύμιαζαν τούς ἀγίους Πάντας, καθώς ἔμπαιναν στόν ναό τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Στό τέλος θύμιασαν καί μᾶς, πού μπήκαμε τελευταῖοι. Μέσα στόν μεγαλοπρεπή ναό εἶδαμε τούς ἀγίους δώδεκα Ἀποστόλους καί τούς ἰσαποστόλους ἀγίους Κωνσταντῖνον καί Ἑλένη, πού βάσταζαν τόν Τίμιο Σταυρό, ὁ ὁποῖος ἄστραφτε περισσότερο ἀπό τόν ἥλιο. Καί νά! βγήκε ὁ ἅγιος Μαρκιανός¹³ καί μοίρασε κεριά σ' ὄλους τούς ἀγίους καί σέ μᾶς. Ἀνάψαμε τά κεριά κι ἄρχισαν νά βγαίνουν ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος μέ τήν μητέρα του κρατώντας πάντα τόν Τίμιο Σταυρό καί ἀκολουθῶν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καί ὄλοι οἱ Ἅγιοι. Μόλις ἐμφανίστηκε ὁ Τίμιος Σταυρός, ὅλα τά μουσουλμανικά σύμβολα μέ τήν ἡμισέληνο γκρεμίστηκαν ἀπό τούς τρούλλους τῶν τζαμιῶν καί τῶν μιναρέδων.

Ἄφοῦ περπατήσαμε ἀρκετά, φθάσαμε στό Φανάρι. Τήν στιγμή πού περνούσαμε ἀπό ἕνα σπίτι, ὅπου κατοικοῦσε κάποιος διδάσκαλος ὀνομαζόμενος Χρῦσανθος, εἶπα πρὸς τόν μάρτυρα Ἀναστάσιο:

- Δοῦλε τοῦ Θεοῦ, ἐδῶ κάθεται ἕνας φίλος μου, ὁ ὁποῖος πολλές φορές μέ παρηγόρησε καί μέ βοήθησε· θές νά τόν φωνάξω, γιά νά τόν γνωρίσεις;

- Τόν ξέρω κι ἐγώ, μοῦ ἀπάντησε. Ἐσύ ἀκολουθεῖ με σιωπηλῶς.

Συνεχίσαμε πάλι τόν δρόμο μας, ὅποτε σέ κάποια στιγμή βλέπουμε τόν τροπαιοφόρο ἅγιο Γεώργιο, πού προσκαλοῦσε τούς Ἀγίους λέγοντας:

¹³ Πρεσβύτερος, Οἰκονόμος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας (Ἅγιος Σοφίας). Ἔζησε στήν Κωνσταντινούπολη ἐπί τοῦ αὐτοκράτορος Μαρκιανοῦ (450-457) καί ἐπεδόθηκε ἐκτός ἄλλων στήν οἰκοδόμησιν ναῶν. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τήν 10η Ἰανουαρίου.

- Ἐλᾶτε καί στόν δικό μου ναό¹⁴, πού τώρα εἶναι τζαμί, γιά νά ἀφανιστοῦν τά μιάσματα τῆς σελήνης.

Ὁ Μέγας Γεώργιος προπορεύτηκε κι ἔφτασε στόν ναό του πρίν ἀπό μάς. Καί βρίσκοντας μέσα ἀγαρηνοῦς πῆρε ἕνα ρόπαλο καί τούς ἔβγαλε ἔξω. Ἐπειτα γκρέμισε τά σκεύη τους καί τά ἐπιπλα πού εἶχαν στολισμένα φωνάζοντας μέ θυμό:

- Δέν ὑποφέρω πιά τήν ἀκαθαρσία σας μιαρῶτατοι!...

Στό μεταξύ ἦρθε καί ὁ Τίμιος Σταυρός στόν ναό τοῦ Τροπαιοφόρου, ὅποτε γκρεμίστηκαν κι ἀπό κεῖ τά βδελυρά ἐμβλήματα τῆς ἡμισελήνου. Φεύγοντας ἀκούσαμε ἔκθαμβοι μιά πάντερπνη καί γλυκύτατη μελωδία. Ὁ ὕμνος ἔλεγε: «Χαίροις Ἄνασσα Μητροπάρθενον κλέος...» κτλ.

Ἐπειτα συνεχίζοντας τόν δρόμο μας συναντήσαμε πλῆθος ἀγαρηνῶν, πού κραύγαζαν:

- Ἀλλοίμονό μας! Πᾶμε νά φύγουμε, γιατί ἦρθαν οἱ Ρωμιοί.

Ὅταν πλησιάσαμε στό λεγόμενο ἀπό τούς Τούρκους Γενί τζαμί¹⁵ καί μπήκαμε στήν αὐλή του, οἱ ἅγιοι Πάντες ἔστησαν τόν Τίμιο Σταυρό κι ἔψαλαν τήν δοξολογία. Ἐκείνη τήν στιγμή ἕνας Χότζας ἄρχισε ν' ἀλαλάζει καί νά φάλλει ὕμνους πάνω στόν μινಾರೆ. Τότε ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος τόν κοίταξε αὐστηρά καί τοῦ εἶπε μέ ὀργισμένο ὄψος:

- Καταραμένε! βλέπεις στημένο τόν Τίμιο Σταυρό κι ἐπιμένεις ν' ἀλλαλάζεις τίς βλασφημίες σου;

14 Πιθανόν νά ὑπονοεῖται ἐδῶ ὁ ναός τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν Μαγγάνων, καθολικό τῆς ὁμωνύμου Ἱερᾶς Μονῆς, πού βρισκόταν στό Φανάρι, διότι οἱ δύο ἄλλοι ναοί τιμώμενοι ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἦταν μικροί καί ἄσημοι καί γι' αὐτό δέν τούς χρησιμοποίησαν οἱ κατακτηταί.

15 Γενί τζαμί = Νέο τζαμί· βρίσκεται στήν περιοχή τοῦ Γαλατᾶ, κτισμένο στήν θέση ὅπου παλαιά ὑπῆρχε παπικός ναός.

“Υψωσαν λοιπόν τόν Τίμιο Σταυρό κι άμέσως έπεσαν οί τροϋλλοι τοϋ άνιέρου τζαμιού μαζί μέ τόν βέβηλο Χότσα. Έμείς δέν μπήκαμε στό άκάθαρτο τζαμί, αλλά προχωρώντας πρός τό κέντρο τής Πόλεως φθάσαμε στόν Ναό τής τοϋ Θεοϋ Σοφίας¹⁶.

Ξαφνικά άνοίγει μιá πύλη και βγαίνουν δυό διάκονοι, πού φοροϋσαν τίς διακονικές τους στολές και κρατοϋσαν θυμιατά χρυσωμένα και στολισμένα μέ πολύτιμους λίθους. Ρώτησα τόν μάρτυρα Άναστάσιο και μοϋ είπε πώς αυτός, πού έστεκε στα δεξιά ήταν ό πρωτομάρτυς Στέφανος και στ' άριστερά ό άρχιδιάκονος Λαυρέντιος. Κι ένw αυτοί θύμιαζαν τόν Τίμιο Σταυρό κι όλους τούς “Άγιους κι έμάς τελευταία, είσήλθαμε στόν ναό και πλησιάσαμε πρός τό άγιο Βήμα. Έκει στό δεξιό μέρος ήταν μιá πύλη κλειστή, πού άνοιξε ξαφνικά.

Μόλις μπήκε μέσα ό Τίμιος Σταυρός μέ όλους τούς άγίους, άντικρύσαμε ένα θαϋμα έξαίσιο: Πίσω άπό τήν κλειστή πύλη ύπήρχε ένας περικαλλέστατος ναός, άξιο-

16 Άγία Σοφία: Τό καϋχημα τοϋ Βυζαντίου και όλης τής Ρωμοσύνης μά και τοϋ πανανθρώπινου πολιτισμοϋ. Στην άρχική της μορφή κτίστηκε επί Μεγάλου Κωνσταντίνου και τών άμέσων διαδόχων του. Άφου καταστράφηκε σέ πυρκαγιά, ξαναχτίζεται επί Ίουστινιανού τοϋ Μεγάλου (482-556) υπό τελείως διαφορετική και έντελwς πρωτότυπη και άριστουργηματική άρχιτεκτονική μορφή, πού έγγίζει σχεδόν τήν τελειότητα, άπό τούς κορυφαίους άρχιτέκτονες Άνθέμιο και Ίσίδωρο. Διαστάσεις: 77μ. μήκος x 72μ. πλάτος, ύψος 62μ. και διάμετρος τροϋλλου 33μ. Γι' αυτό έλαβε τήν έπωνυμία ή Μεγάλη Έκκλησία ή ναός τής τοϋ Θεοϋ Σοφίας. Ύπηρετοϋσαν σ' αυτήν περί τά 600 άτομα: Πρεσβύτεροι 80, Διάκονοι 150, Διακόνισσες 40, Ύποδιάκονοι 70, Άναγνώστες 160, φάλτες 25 και θυρωροί 75. Τό άνεπανάληπτο αυτό άριστούργημα, μοναδικό στούς αιwνες χωρίς προηγούμενο και δίχως έπόμενο, υπέστη πολλές ταλαιπωρίες και βαρβαρότητες τόσο άπό τούς Φραγκολατίνους τής πρώτης άλώσεως 1204, όσο και άπό τούς βαρβάρους ασιατες τής δευτέρας άλώσεως 1453. Τώρα προσπαθοϋν νά τό συντηρήσουν, μετά τήν όψιμη ανακάλυψη τοϋ οικονομικοϋ και μόνο ένδιαφέρο- ντος, πού παρουσιάζει γι' αυτούς.

θαύμαστος, μέ ολόχρυσες εικόνες, καντήλια, μανουάλια κι άλλα ιερά σκεύη, όλα χρυσά, πού λαμποκοπούσαν. Στό σημείο πού έπρεπε νά εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, δέν υπῆρχε εἰκόνα, ἀλλά θρόνος βασιλικός, ὅπου καθόταν ἡ ἴδια ἡ ἀειπάρθενος Παντάνασσα, στήν ὁποία εἶναι ἀφιερωμένη ἡ Βασιλεύουσα, ἐνῶ γύρω της παράστεκε πλήθος ἀγγέλων καί ἀρχαγγέλων. Στ' ἀριστερά τοῦ θρόνου, λίγο παρακάτω, ἦταν ἕνας ἄλλος θρόνος, ὅπου καθόταν κάποιος γηραλέος (δέν ξέρω ἂν κοιμόταν ἢ ἂν ἦταν ζύπνιος): στήν κεφαλή του εἶχε διάδημα καί στά χέρια του κρατοῦσε εὐαγγέλιο κλειστό, πού ἦταν καταστόλιστο. Κυκλικά μέσα στόν ναό υπῆρχαν κι ἄλλοι θρόνοι. Ρώτησα τόν Ἀναστάσιο:

- Τί θρόνοι εἶναι αὐτοί;

- Σ' αὐτούς τούς θρόνους, πού βλέπεις, μοῦ ἀποκρίθηκε, κάθονταν οἱ ἀρχιερεῖς, πού συγκρότησαν τίς ἐπτά οἰκουμενικές Συνόδους. Εἶναι ἐτοιμασμένοι γιά νά καθίσουν πάλι καί νά καταπολεμήσουν ὅλες τίς αἰρέσεις καί τά σχίσματα καί νά διαφυλάξουν τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, γιά νά εἶναι στό ἐξῆς ἀνενόχλητη.

Ὅταν στήθηκε ὁ Τίμιος Σταυρός στό μέσον τοῦ ναοῦ, ὁ Μαρκιανός πῆρε ἀπό τά χέρια μας τ' ἀναμμένα κεριά καί τά ἔβαλε στόν Τίμιο Σταυρό.

Ἐξαφνα ἀνοίγει ἡ Ὁραία Πύλη τοῦ ἱεροῦ Βήματος κι ἐξῆλθαν κάποιοι λευκοφόροι νέοι, πού μετέφεραν ἕνα υπέρλαμπρο θρόνο καί τόν τοποθέτησαν στήν θέση τοῦ ἀρχιερέως. Τήν ἴδια στιγμή βλέπουμε μέ δέος νά ἐξέρχεται ὁ Δεσπότης Χριστός συνοδευόμενος ἀπό πλήθος ἀγγέλων, φορώντας μιά υπερθάυμαστη ἀρχιερατική στολή κι ἔχοντας στήν κεφαλή στέφανο ἀστραφτερό. Πλησίασε κι ἀνέβηκε στόν ἐτοιμασμένο ἀρχιερατικό θρόνο. Ἀμέσως ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος τοῦ ἔβαλε μετάνοια καί πῆρε καιρό γιά ν' ἀρχίσει τήν ἱερή μυσταγωγία.

Στήν Μικρή Εἴσοδο ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς Χρι-

στός εισώδευσε στό ἅγιο Βῆμα μαζί μέ ὄλους τούς παρισταμένους. Ὄταν ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ Ἀποστόλου, τόν ἀνέγνωσε ὁ ἅγιος Λαυρέντιος· ἡ περικοπή ἔλεγε: «Ἀδελφοί, οἱ ἅγιοι Πάντες διά πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας...». Τό ἱερό Εὐαγγέλιο ἀνέγνωσε ἀπό τόν ἄμβωνα ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος· ἡ περικοπή ἔλεγε: «Ἐγώ εἰμί ἡ Ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα...».

Κατά τήν Μεγάλη Εἴσοδο τῶν Τιμίων Δώρων ὁ Δεσπότης Χριστός στάθηκε στήν Ὁραία Πύλη καί τά εὐλογοῦσε, καθώς ἐπίσης καί κατά τήν τοποθέτησή τους ἐπί τῆς ἁγίας Τραπέζης.

Ὄταν ὀλοκληρώθηκε τό Κοινωνικό ὁ ἅγιος Στέφανος ἐξῆλθε τοῦ ἱεροῦ Βήματος κι ἐκφώνησε τό «Μετά φόβου Θεοῦ, πίστεως καί ἀγάπης προσέλθετε». Τότε ὁ Κύριος ἔλαβε τό ἅγιο Ποτήριο στά χέρια του καί στάθηκε πάλι στήν Ὁραία Πύλη. Καί ἀφοῦ κοινώνησαν ὄλοι οἱ Ἄγιοι, ἀμέσως οἱ δύο πατριάρχες τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἅγιος Μητροφάνης καί ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, πῆγαν καί ξύπνησαν τόν γηραλέο ἐκεῖνο, πού κοιμόταν στόν θρόνο· καί ὁ μέν Μητροφάνης πῆρε ἀπό τήν κεφαλή του τό διάδημα, ὁ δέ Χρυσόστομος ἀπό τά χέρια του τό ἱερό Εὐαγγέλιο. Τόν σήκωσαν, τόν ὀδήγησαν στήν Θεοτόκο καί ἀσπάστηκε εὐλαβικά τά ἅγια κράσπεδα τῶν ἱματίων της. Ἐπειτα πλησίασαν στήν Ὁραία Πύλη, ὅπου ἔστεκε ὁ Κύριος. Ὁ γηραλέος προσκύνησε μέ κατάνυξη καί ὁ Κύριος τοῦ μετέδωσε τά ἄχραντα μυστήρια ἀπό τό ἅγιο Ποτήριο. Ἀκολουθῶς πῆρε τό Εὐαγγέλιο ἀπό τά χέρια τοῦ Χρυσοστόμου καί τό παρέδωσε στά χέρια του· ἐπίσης καί τήν κορώνη ἀπό τά χέρια τοῦ Μητροφάνη καί τοῦ τήν τοποθέτησε στήν κεφαλή.¹⁷

¹⁷ Γιά τό μυστηριώδες αὐτό πρόσωπο τοῦ ἐστεμμένου γηραλέου τό χειρόγραφο μεταξύ ἄλλων ἀναφέρει τά ἐξῆς: «Σημείωσε ὅτι αὐτός ὁ γηραιός ἦταν ὁ μέλλων νά βασιλεύσει, περί τοῦ ὁποῖου ὁ ἅγιος Ταράσιος λέει: Θά ἐγερθεῖ ὁ βασιλεύς, πού στήν ἀρχή τοῦ ὀνόματός του ἔχει τό Ι καί στό τέλος τό ς δηλαδή Ἰωάννης».

“Όταν τέλειωσε ή θεία λειτουργία ό Δεσπότης Χριστός πορεύθηκε στόν θρόνο όπου καθόταν πρίν· και παρευθύς όλοι οί άγιοι πήγαν και γονάτισαν μπροστά του παρακαλώντας τον μ’ ένα στόμα:

- Κύριε, όλοι έμείς οί δούλοι σου παρακαλοῦμε τό έλεός σου και τό κράτος τής βασιλείας σου, νά έλεήσεις τούς χριστιανούς και νά τούς λυτρώσεις από τά χέρια τών άσεβών.

Μά ό δίκαιος Κύριος τούς άποκρίθηκε:

- “Όχι μόνον δέν πρέπει νά τούς έλευθερώσω, αλλά τούς άξίζει νά τούς παραδώσω σέ σκληρότερη δουλεία!

”Έτσι οί άγιοι σώπασαν· τότε οί άγιοι Ίάκωβος ό Άδελφόθεος, Ίωάννης ό Θεολόγος και Ίωάννης ό Χρυσόστομος προσέτρεξαν άμέσως στην Κυρία Θεοτόκο κι άφοῦ τήν προσκύνησαν, τήν ίκέτευσαν:

- Κυρία ήμών και Δέσποινα, Θεοτόκε Παρθένε, έμείς οί δούλοι σου δεόμεθά σου και σέ ίκετεύουμε νά μεσιτεύσεις προς τόν Υιό σου, γιά νά λυτρώσει τούς χριστιανούς από τά χέρια τών άθέων άγαρηνών!...

Άμέσως ή Παντάνασσα σηκώθηκε από τόν θρόνο της· τήν άκολούθησε ό Τίμιος Σταυρός και όλοι οί “Άγιοι” πήγε στόν Υιό της, τόν προσκύνησε και τόν παρακάλεσε:

- Τέκνον μου και Θεέ μου, βλέπεις τούς πιστούς δούλους σου μέ πόσο φόβο και σεβασμό στέκουν ενώπιόν σου ζητώντας τήν έλευθερία τών χριστιανών, πού πιστεύουν στην θεότητά σου και επικαλούνται τό άγιο όνομά σου; Σέ παρακαλώ μαζί τους κι εγώ ή μητέρα σου, νά τούς έλεήσεις έλευθερώνοντάς τους από τήν δεινή και πικρή δουλεία.

’Ο Κύριος άποκρίθηκε στην Παναγία Μητέρα του:

- Γνώριζε, Μητέρα μου, ότι κι εγώ ήθελα νά τούς έλευθερώσω από τόν καιρό τοῦ άσεβέστατου βασιλιά Μαχμούτ. Άλλά δυστυχώς είναι άχάριστοι και δέν μετανοούν γιά τίς άμαρτίες τους. ”Ένευσα στόν τωρινό σουλτάνο¹⁸ νά

¹⁸ Πρόκειται γιά τόν σουλτάνο Μουσταφά τόν Γ’ ό όποιος βασι-

τούς μαυροφορέσει, ὥστε βλέποντας τά μαῦρα νά ἔλθουν σέ μετόνοια. Ὅμως αὐτοί παραμένουν ἀναίσθητοι καί μέ παροργίζουν κάθε μέρα.

- Τέκνο μου, τόν παρακαλεῖ καί πάλι ἡ πολυεύσπλαγ-
χνη Παντάνασσα, ἅς τούς παιδεύσει ἡ ἀγαθότητά σου,
ὅπως ἀλλιῶς θέλει μόνο νά μήν βασανίζονται πλέον ἀπό
τούς ἐχθρούς σου ἀγαρηνοῦς.

Τότε πιά τῆς λέει:

- Ἐπειδή, Μητέρα μου, μεσιτεύεις Ἐσύ πρὸς ἐμένα
γι' αὐτούς τούς ἀχάριστους, γιά τήν δική σου ἀγάπη
καί γιά τίς δεήσεις τῶν ἁγίων μου θά τούς ἐλευθερώσω
σύntonμα.¹⁹

λεύει κατά τά ἔτη 1757-1774. Ἡ ὀπτασία τοῦ Δανιὴλ λαμβάνει χώρα
στὶς 18 Νοεμβρίου 1764. Πράγματι ὁ Σέργιος Μακραῖος στὰ Ὑπομνή-
ματα Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῶν ἐτῶν 1750-1800 ἀναφέρει ὅτι ὁ
σουλτάνος αὐτός ἔτρεφε παράλογο μίσος κατὰ τῶν χριστιανῶν, ἦταν
φοβερός τύραννος καί δυνάστης, «*αἰμάτων ἐλύσσα*», φθάνει ἀκόμη νά
τόν ἀποκαλεῖ «*ἄγριον θῆρα*». Αὐτός λοιπὸν ὁ θηριώδης σουλτάνος ἐπέ-
βαλε στοὺς ὑποδούλους χριστιανούς καί πολλές ἄλλες στερήσεις καί
κακουχίες, καθὼς καί τό νά φοροῦν μαῦρα ἐνδύματα (βλ. Κ. Σάθα
Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη τ.Γ, σ. 225-226, ἐκδ. Βενετίας 1872).

19 Δέν εἶναι παράδοξο πού μετέγνωσε ὁ ἀνεξίκακος Κύριος, «*ὁ με-
τανοῶν ἐπὶ κακίαις ἀνθρώπων*», ἀφοῦ ἡ μεσιτεία τῆς Ὑπεραγίας Θε-
οτόκου εἶναι πανίσχυρη ἐνώπιόν του. Αὐτὸ εἶναι φανερό ἤδη ἀπὸ τὴν
ἐπίγεια ζωὴ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος στὸν γάμο τῆς Κανᾶ
ἂν καί δέν ἤθελε νά θαυματουργήσῃ ἀκόμη, καί παρὰ τό «*οὐπω ἦκει
ἡ ὥρα μου*», πού εἶπε πρὸς τὴν Παναγία Μητέρα του, ἐν τέλει ὑποχω-
ρώντας στὴν παράκλησή της θαυματουργήσῃ μεταβάλλοντας τό νερό
σέ κρασί (Ἰω. 2,4-11). Ἀλλὰ καί μετέπειτα στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας
ἐπαναλαμβάνεται συχνά τό ἱερό αὐτὸ μυστήριον: Δηλαδή ἐπηρεάζονται
ἢ καί μεταβάλλονται οἱ βουλές τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τίς θεοπειθεῖς πρεσβείες
τῆς Κυρίας Θεοτόκου. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἀποτελεῖ ὁμόφωνη διδασκαλία
ὄλων σχεδὸν τῶν ἁγίων Πατέρων. Χαρακτηριστικός καί ἄκρως συγκι-
νητικός ἐπ' αὐτοῦ εἶναι ὁ διάλογος μεταξὺ Παναγίας μεσιτρίας καί
Δεσπότης Χριστοῦ στοὺς δύο πεσσούς τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱ. Μονῆς
Βαρλαάμ Μετεώρων

Παναγία: Δέξαι δέησιν τῆς σῆς Μητρός, οἰκτίριμον.

Χριστός: Τί, Μητερ, αἰτεῖς; Παναγία: Τὴν βροτῶν σωτηρίαν.

Ἄμέσως ἡ Θεοτόκος τόν προσκύνησε καί ξαναγύρισε στόν θρόνο της. Σηκώθηκαν κι οἱ ἅγιοι κατά τάξη καί προσκυνοῦσαν δύο-δύο ἀσπαζόμενοι τό ἐπιγονάτιο τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ.

Τελευταῖοι πήγαμε κι ἐμεῖς: ἐγώ δέ ὁ ἀνάξιος πλησιάζοντας πρός τόν Δεσπότη Χριστό τοῦ εἶπα:

- Κύριε, βοήθει μοι!

Καί μοῦ ἀποκρίθηκε:

- Δανιήλ, πρόσεχε μήν πᾶς στό μαρτύριο, γιατί θά βρεθεῖς σέ μεγάλο κίνδυνο.

- Κύριε, γεννηθήτω τό θέλημά σου, εἶπα ἐγώ...

Εὐθύς σχίστηκε ἡ στέγη τῆς ἐκκλησίας καί ὁ Βασιλέας Χριστός ἀνελήφθη στούς οὐρανοῦς μαζί μέ τούς παρισταμένους ἀγγέλους, ἐνῶ οἱ ἅγιοι πρόσφεραν τά εὐχαριστήρια στήν Θεοτόκο γιά τήν ἐλευθερία τῶν χριστιανῶν²⁰ καί πανηγύριζαν πανευφροσύνως.

Τότε Ἐκεῖνη ἔστειλε πρός ἐμᾶς τούς δύο κάποιον ἀπό τούς παρισταμένους καί μᾶς ἀνήγγειλε ὅτι ἡ Βασίλισσα μᾶς ζητεῖ.

Χριστός: Παρώργισάν μοι. *Παναγία:* Συμπάθησον, Υἱέ μου.

Χριστός: Ἄλλ' οὐκ ἐπιστρέφουσι. *Παναγία:* Καί σῶσον χάριν.

Χριστός: Ἐξουσι λύτρον. *Παναγία:* Εὐχαριστῶ σοι, Λόγε.

(*Παναγία:* Δέξου τήν δέηση τῆς Μητέρας σου, οἰκτίρμον.

Χριστός: Τί ζητᾶς, Μητέρα μου; *Παναγία:* Τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Χριστός: Μέ παρώργισαν. *Παναγία:* Συμπάθησέ τους, Γιέ μου.

Χριστός: Μά δέν ἐπιστρέφουν. *Παναγία:* Σῶσε τους δωρεάν.

Χριστός: Θά λάβουν τήν λύτρωση. *Παναγία:* Σ' εὐχαριστῶ, Λόγε τοῦ Θεοῦ).

²⁰ Εἶναι ἀξιοθαύμαστο ὅτι αὐτός ὁ ὀσιώτατος μοναχός καί ἀργότερα ἱερομόναχος Δανιήλ διά προσευχῆς καί ἀσκήσεως ἔφθασε στήν κάθαρση τοῦ ὀπτικοῦ τῆς ψυχῆς του καί ἀξιώθηκε μέ τήν χάρη τοῦ Ἁγ. Πνεύματος νά πληροφορηθεῖ κατά τήν θαυμαστή του αὐτήν ὄπτασία ἤδη ἀπό τό 1764 - σημειωτέον Τοῦρκος αὐτός τό γένος - τήν ἀπό τό 1821 καί μετὰ ἀπελευθέρωση τοῦ Γένους μας.

Πήγαμε άμέσως κι έγώ τήν εύχαρίστησα πού μέ άξιώσε νά δώ τήν παρουσία του Υίου της κι αύτή τήν Δέσποινά μου. Τής είπα μόνο ότι λυπήθηκα, πού δέν άξιώθηκα του ποθουμένου, δηλαδή νά μαρτυρήσω γιά τήν άγάπη του Υίου της.

- Μή λυπείσαι περί αύτου, μου άπάντησε· έπειδή, άν πήγαινες στό μαρτύριο, έμελλε ν' άκολουθήσει μέγας κίνδυνος και όλεθρος γιά τήν Έκκλησία και όλους τους όρθόδοξους χριστιανούς· μά και σύ δέν θά μπορούσες νά ξεφύγεις από τίς πονηρίες τους: Σχεδιάζαν νά σέ κλείσουν σ' ένα σπίτι μαζί μέ άδιάντροπες Τουρκάλες, γιά νά σέ μολύνουν οί παμπόνηροι. Μά και τί χρειάζεσαι σύ τό μαρτύριο, άφού ούτε έξομώτης από τήν χριστιανική πίστη έγινες, ούτε κανείς σου ζητάει ν' άρνηθείς τήν πίστη σου; Έξάλλου, άν φυλάξεις μέχρι τέλους τίς έντολές του Υίου μου, μπορείς κι έτσι ν' άπολαύσεις τήν βασιλεία των ουρανών. Τόν περασμένο χρόνο ήρθε έδω και ό πατέρας σου, πού μετά από πολλές μαγεΐες στίς όποιες κατέφυγε του φανερώθηκε ότι έγινες χριστιανός και μοναχός και ότι μέλλεις νά έρθεις και σ' αύτή τήν πόλη. Άπορούσε πού βαπτίστηκες. Υπέθετε, μήπως βαπτίστηκες στην Ούγγροβλαχία. Έστειλε λοιπόν εκεί άνθρωπο, πού προσποιείται ότι είναι χριστιανός και έρευνά νά σέ βρει, ένω εκείνος σέ περίμενε έδω· φεύγοντας άφησε άλλους στην θέση του, πού ψάχνουν σ' όλη τήν Κωνσταντινούπολη, γιά νά σέ βρούν.

Τότε έκμεταλλευόμενος τήν εύκαιρία πού ή Παναγία μίλησε γιά τόν πατέρα μου, τής είπα:

- Έγώ, Κυρία Θεοτόκε, ποθοΐσα ν' άσπαστοΐν και οί γονείς μου τήν όρθόδοξο πίστη.

- Μήν έχεις γι' αύτούς καμμία φροντίδα, μου άπάντησε, γιατί ή μέν μητέρα σου πέθανε ήδη τόν περασμένο χρόνο και χάρη στίς δεήσεις σου έλαβε άνεση. Άλλά ό πατέρας σου, δυστυχώς και νεκρού άνάσταση νά δει, δέν

σώζεται· προξενεί μάλιστα πολλά και μεγάλα κακά στους χριστιανούς.

- Κυρία Παντάνασσα, τήν παρακάλεσα ἔπειτα ἀπό λίγο, σοῦ ζητῶ μιά χάρη· ἄφησέ με ἐδῶ νά σοῦ ἀνάβω τό καντήλι και νά ὑπηρετῶ στόν ναό σου.

- Μάθε, μοῦ εἶπε, ὅτι αὐτά τά καντήλια εἶναι ἀναμμένα ἀδιαλείπτως πάνω ἀπό τριακόσια χρόνια. Ἐπιπλέον ἐδῶ δέν μπορεῖ νά μείνει ἄνθρωπος, πῆγαινε λοιπόν πάλι ἐκεῖ πού ἦσουν. Στό "Ἅγιον Ὅρος, πού ἔχεις κατά νοῦν νά πᾶς μήν πηγαίνεις, διότι συνέβησαν και μέλλουν νά συμβοῦν πολλοί πειρασμοί. Καί ὅλα αὐτά πού εἶδες νά τά φανερώσεις τοῦ Πτολεμαῖδος, διότι αὐτός εἶναι γνήσιος δοῦλος τοῦ Υἱοῦ μου.

Ἄμέσως τότε βλέπω κάποιον ἄνθρωπο, πού μπῆκε στήν Ἐκκλησία και εἶπε:

- Παραγγείλετε στήν Παντοβασίλισσα ὅτι ὁ σουλτάνος μέλλει νά θανατώσει δυναστικῶς τούς ἀρχιερεῖς και τούς ἄρχοντες!...

Ἡ Θεοτόκος σηκώθηκε εὐθύς ἀπό τόν θρόνο της και βγῆκε γρήγορα ἀκολουθούμενη ἀπό ὄλους. Στόν δρόμο ὅλα τά ἀνόσια ἐμβλήματα τῆς σελήνης ἀφανίστηκαν μέ μόνο τό νεῦμα της. Βρῆκε τούς ἀρχιερεῖς και τούς ἄρχοντες μέ δεμένα τά χέρια πίσω, ἐνῶ ἤδη σέ τρεῖς ἀρχιερεῖς και δύο ἄρχοντες εἶχαν κόψει τά κεφάλια. Μόλις ἀντίκρουσε αὐτό τό θέαμα ἡ Παναγία ἔκαμε νεῦμα στόν ἅγιο Χριστοφόρο και αὐτός πῆρε τό σπαθί ἀπό τά χέρια τοῦ δημίου και τοῦ ἔκοψε τό κεφάλι. Ἀφίνοντας τούς ἄλλους ἡ Θεοτόκος ἐκεῖ προχώρησε στά ἐνδότερα, πρὸς τόν τύραννο, πού ἦταν καθισμένος στόν θρόνο του και τοῦ λέει αὐστηρά:

- Ἀσεβέστατε και παράνομε, πῶς τόλμησες νά συλλάβεις και νά θανατώσεις τούς ἀρχιερεῖς και τούς ἄρχοντες;

Αὐτός ἀπάντησε μέ αὐθάδεια πρὸς τήν Παντάνασσα.

- Ποιά εἶσαι, πού τόλμησες νά μπεῖς ἐδῶ και μοῦ κάνεις ἔλεγχο;

Τότε οί συνοδοί της τοῦ φώναξαν αὐστηρά:

- Ἄθεε καί βδελυρέ, δέν ἀναγνωρίζεις τήν Βασίλισσα τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς;

Ἄμέσως ὁ ἅγιος Χριστοφόρος τόν ἀρπάζει καί τόν ρίχνει ἀπό τόν θρόνο του. Ἡ δέ Θεοτόκος κάθησε στόν δικό της θρόνο, τόν ὁποῖο μετέφερε ὁ ἅγιος Χριστοφόρος καί εἶπε πάλι στόν τύραννο μέ ὀργή:

- Γιά ποιάν αἰτία, ἀσεβέστατε, θανάτωσες μέ πικρό θάνατο ἀρχιερεῖς καί ἄρχοντες καί λοιπούς Χριστιανούς; τί κακό σοῦ ἔκαμαν;

Κι ἐκεῖνος ἀπάντησε:

- Τούς σκότωσα αὐτούς καί θά τούς σκότωνα ὅλους, γιατί ἔγραψαν στούς ἐχθρούς μου νά ἐπιτεθοῦν ἐναντίον μου.

- Δέν ἔγραψαν αὐτοί, ἀσεβέστατε, μά ἐγώ θέλω νά τούς φέρω ἐναντίον σου, γιά ν' ἀφανίσουν τό ἔθνος σου, διότι δέν μπορῶ νά ὑποφέρω ἄλλο τίς φοβερές ἀδικίες, ἀτιμίες καί τά πικρά βάσανα, πού προξενεῖς στούς χριστιανούς.

Ἐπειτα ἡ Θεοτόκος μαζί μέ τούς ἁγίους πού τήν συνώδευαν, περιῆλθε ὅλα τά οἰκήματα τοῦ παλατιοῦ, ἐνῶ ὁ ἅγιος μάρτυς Χριστοφόρος μετέφερε τόν θρόνο.

Κάπου συνάντησε μιά κλειστή πύλη πού τήν ἄνοιξε μόνο μ' ἓνα νεῦμα της, ἀποκαλύπτοντας ναό μέ ἀναμμένα καντήλια καί τρεῖς ἀρχιερεῖς, ντυμένους μέ τίς ἀρχιερατικές τους στολές, πού μόλις ἀντίκρυσαν τήν Θεοτόκο τήν προσκύνησαν λέγοντας:

- Σ' εὐχαριστοῦμε, Κυρία Θεοτόκε, Βασίλισσα τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς, πού θέλεις νά ἐλευθερώσεις τό γένος τῶν χριστιανῶν.

Αὐτοί παρέμειναν, καθώς ἦταν καί πρὶν μέσα στόν ναό, ἐνῶ ἐμεῖς ἀφήσαμε ἐκεῖ τόν θρόνο κι ἐπιστρέψαμε στούς δέσμιοις ἀρχιερεῖς καί ἄρχοντες, πού μέ τήν προσταγή τῆς Θεοτόκου λύθηκαν κι' ἀμέσως ἔπεσαν στά πόδια της καί τήν προσκυνοῦσαν λέγοντας:

- Σ' ευχαριστοῦμε υπερένδοξε Ἄνασσα, πού μᾶς ἄρπαξες ἀπό τά χέρια τοῦ ἄδη καί μᾶς λύτρωσες ἀπό τόν μέγα κίνδυνο.

- Εἶστε ἀχάριστοι καί ἐπιλήσμονες τούς ἐπετίμησε ἐκείνη. Δέν εἶμαι ἐγώ πού ἐλευθέρωσα καί σᾶς κι αὐτήν τήν Πόλη τόσες φορές ἀπό μεγάλους κινδύνους; Πορεύεσθε λοιπόν τώρα μέ εἰρήνη καί μή γίνεσθε ἀχάριστοι πρὸς ἐμένα τήν εὐεργέτιδά σας!...

Τότε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, τήν ρωτάει παρατηρώντας μέ θλίψη τούς ἀποκεφαλισμένους:

- Κυρία Θεοτόκε, πῶς ἄφησες αὐτούς τούς τρεῖς ἀρχιερεῖς νά θανατωθοῦν ἀπό τόν παράνομο σουλτάνο;

- Αὐτοί, τοῦ ἀπάντησε, οὔτε τόν Θεό ποτέ ἀνέπαυσαν, οὔτε ἐμένα τήν Μητέρα του! Γι' αὐτό ὄχι μόνο στερήθηκαν τούτη τήν πρόσκαιρη ζωή, μά καταδικάστηκαν καί στήν αἰώνια κόλαση!²¹

Ἔστερα ἀπ' αὐτά βγήκαμε ἀπό τό παλάτι κι ἐπιστρέψαμε στήν Ἁγία Σοφία. Ἡ Θεοτόκος στράφηκε στόν Ἀναστάσιο καί τοῦ εἶπε:

- Ἐσύ πάρε τόν Δανιήλ καί πορευθῆτε στόν ναό τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, γιά νά προσκυνήσει κι ἐκεῖ.

Ἔτσι ἡ μέν Θεοτόκος μέ τούς Ἁγίους πάντας εἰσῆλθαν στήν Ἁγ. Σοφία, ἐγώ δέ μέ τόν Ἀναστάσιο ἀφοῦ βαδίσαμε ἀρκετό δρόμο ἤρθαμε σέ ἓνα μεστζίτι²² πού παλιά ἦταν ναός. Ὁ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ ἔκαμε τό σημεῖον τοῦ Σταυροῦ στήν πύλη κι αὐτή ἀμέσως ἄνοιξε. Μπαίνοντας μέσα βρήκαμε πολλούς ἀγαρηνοῦς. Ὁ Ἀναστάσιος πῆρε

21 Φυσικά εἶναι λάθος νά ὑποθέσουμε ὅτι κάθε τραγικός θάνατος εἶναι ἀποδοκιμασία τοῦ Θεοῦ. Γιατί ἔτσι θά ὀδηγοῦμεθα στό ἄτοπο συμπέρασμα ὅτι, ὅποιος πεθαίνει μέ βίαιο θάνατο, εἶναι ἁμαρτωλός κατὰ τό «θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός». Ἀλλά ὅλοι σχεδόν οἱ Ἁγ. Ἀπόστολοι καί πλῆθος Ἁγιοι, ἀπό τήν Π. Διαθήκη ἀκόμη, μέχρι σήμερα ἀπέθαναν μέ βίαιο μαρτυρικό θάνατο.

22 Μεστζίτιον· μικρό τζαμί χωρίς μιναρέ, χωρητικότητος περίπου ἑκατό ἀτόμων.

ένα ρόπαλο και τούς εκδίωξε από τόν ναό τοῦ Θεοῦ.
 Ἔπειτα προχωρήσαμε καί μπήκαμε στό ἅγιο Βῆμα. Ἐκεῖ
 βρήκαμε σκεπασμένη μιάν εἰκόνα· τήν ξεσκεπάσαμε καί
 εἶδαμε ἔκθαμβοι πώς ἦταν μιά λαμπρότατη εἰκόνα τῆς
 Ὑπεραγίας Θεοτόκου, πού ἀκτινοβολοῦσε κι ἄστραφτε
 θαυμασίως. Ἀφοῦ τήν ἀσπασθήκαμε μέ εὐλάβεια, μοῦ λέ-
 ει ὁ Ἀναστάσιος:

- Βλέπεις αὐτή τήν εἰκόνα; Ὅταν πάρουν τά σκῆπτρα
 οἱ χριστιανοί, μέλλει νά ἐπιτελέσει μεγάλα θαύματα,
 ὥστε ἀκόμη καί νεκρούς ν'ἀναστήσει! Γι' αὐτό θ' ἀνεγεί-
 ρουν πρὸς τιμὴ τῆς μέγιστο ναό.

Τὴν προσκυνήσαμε καί πάλι, τήν καλύψαμε καί φύγαμε.
 Ὅταν φθάσαμε στό σπίτι πού ἔμενα, μοῦ εἶπε ὁ μάρτυς:

- Ἐσύ τώρα πήγαινε στήν ἐκκλησία, γιά νά προφθά-
 σεις τόν Ὁρθρο.

Ἐγὼ ὅμως τόν ἀνάγκαζα νά πᾶμε μαζί στόν ἅγιο Πτο-
 λεμαῖδος καί νά τοῦ τά διηγηθοῦμε ὅλα, καθώς μᾶς πρό-
 σταξε ἡ Παναγία. Ἄλλ' αὐτός μοῦ ἀπάντησε:

- Πήγαινε μόνος σου καί πές ὅσα εἶδες κι ἄκουσες.
 Ἐγὼ πρέπει νά πορευθῶ πρὸς τήν δική μου διακονία.

Πάλι τόν θερμοπαρακαλοῦσα νά μείνει μαζί μου λίγο
 ἀκόμη. Μοῦ λέει:

- Νά, βλέπεις; ἔσθησε καί τό κερί.

Τότε πιά ἀνοιξα τά μάτια μου, εἶδα τό κερί, πού εἶχε
 καεῖ κι ἔμεινε λίγο μόνο... ἤρθα στόν ἑαυτό μου καί κίνη-
 σα γιά τήν ἐκκλησία. Ἐφθασα τήν ὥρα πού διαβαζόταν
 τό ψαλτήρι· δοξολόγησα λοιπόν ἀπό βάθους καρδίας τόν
 ἐν Τριάδι Θεό καί τόν πιστό θεράποντά του Ἀναστάσιο
 τόν νεομάρτυρα, πού ἀξιώθηκα νά δῶ τήν παρουσία τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν τέλειωσε ἡ ἀκολουθία, βγῆκα ἀπό τήν ἐκκλη-
 σία, πῆγα στόν ἅγιο Πτολεμαῖδος καί ὑπακούοντας στήν
 διαταγή τῆς Θεοτόκου, τοῦ ἀφηγήθηκα ὅσα εἶδα καί
 ἄκουσα. Ἀκολούθως γύρισα στήν κατοικία μου . . .